

PHẦN I: ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

ĐÔI MẮT BIẾT NÓI

(Bảo Ngọc)

(Lược đoạn đầu: Bé Hoa sinh ra trong một ngôi làng nhỏ, chưa bao giờ đi xa khỏi lũy tre vì vút gió. Rồi bé Hoa được lên tận vùng trung du nơi đơn vị bố đóng quân. Nơi đây, Hoa gặp Thiên – một cậu bé không may bị lòe, không nhìn được gì.)

[...] Mải chơi mấy hôm, bé Hoa bỗng để ý đến một cậu bạn thường lẳng lặng ngồi một mình mãi tận phía xa.

– Sao cậu không ra chơi cùng? – Bé Hoa đến gần và hỏi. Im lặng. Cậu bạn cúi mặt. Em để ý kỹ và chợt khựng lại bối rối. Đôi mắt cậu ấy là một khoảng tối sẫm. Mãi sau em mới hỏi tiếp: “Bạn có muốn tớ ngồi cùng và kể chuyện cho bạn nghe không?”

Gương mặt cậu bạn vui hơn một chút. Thế là các buổi chiều sau bé Hoa trở thành “đôi mắt” của Thiên – tên cậu bạn ấy. Bé Hoa kể về những đám mây chuyển màu khi hoàng hôn dần buông. Em kể về những cánh chim chiều đang dần bay về tổ. Em kể về những đàn cừu trắng muốt đang bay cùng những đám mây. Và ngay ở nơi hai đứa ngồi dưới chân đồi là đồi cỏ xanh mượt mát... Có lần nghe em kể say sưa quá, Thiên buột miệng kêu lên:

– Cậu kể chuyện hay quá! Mình chưa bao giờ được thấy những câu chuyện đẹp như thế này!

– À, tại mình được học từ cô giáo đấy.

Nghe nhắc đến cô giáo, gương mặt Thiên buồn hẳn:

– Ừ, mình thì chưa biết chữ, chưa bao giờ có cô giáo của mình để khoe...

Rồi một lần khác, khi nghe bé Hoa kể về những bông hoa dại bé xịu, cánh hoa trắng ngần điểm chút nhụy vàng như chiếc cúc áo xinh, Thiên chợt ngắt lời:

– Những bông hoa cỏ đẹp quá! Tớ ước được nhìn thấy chúng. Đôi mắt bạn nói bao điều hay.

– Đôi mắt biết nói ư? Thích quá! Cảm ơn bạn nhé! – Bé Hoa reo lên.

Thời gian thấm thoát trôi. Bé Hoa không biết giải thích thế nào cho bạn đỡ buồn khi ngày chia tay đang đến gần. Hôm ấy, em ngỏ lời muốn đưa cậu bạn về tận nhà, tất nhiên có bố đi cùng.

Căn nhà lợp mái lá và cánh cửa có tấm liếp che tạm. Cụ ông đang quét dọn. Cụ bà cúi cúi trong bếp. Thấy cháu về cùng khách lạ, cụ ông buông chỏi hồ hởi:

– Ô! Thành cu Thiên có việc gì mà bắt chú bộ đội và cháu gái đưa về nhà vậy?

Qua câu chuyện ông kể, bố mẹ Thiên đi làm ăn dưới xuôi. Bố mẹ cậu còn mang theo một em nhỏ nữa. Bố mẹ đang cố dành dụm tiền để chữa mắt cho Thiên. Cậu bé sinh ra vốn có đôi mắt trong lành, thế mà sau một trận sốt cao, mắt Thiên yếu dần rồi mờ hẳn.

Từ nhà Thiên trở về, bé Hoa thấy bố có vẻ trầm tư. Em băn khoăn: “Bố ơi, có cách nào làm mắt Thiên sáng lại được không?”, bố lại càng dăm chiêu hơn. Tối hôm

ấy, gương mặt bố chợt vui lên. Kéo con gái vào lòng, bố hỏi nhỏ: “Đó con biết bố có món quà đặc biệt gì tặng cho con và Thiên nhi?”

– Tặng con và Thiên? – Bé Hoa háo hức. Quả thực, em còn chưa biết xin bố quà gì tặng Thiên để cậu ấy bớt buồn. Em có mỗi con búp bê tóc xoắn nhưng chẳng lẽ lại tặng con trai búp bê thì chán chết. Vậy mà bố lại chuẩn bị quà đặc biệt cho hai đứa mới oách chứ!

Sáng hôm sau, bố cùng hai chú ở đơn vị dắt bé Hoa sang thăm nhà Thiên. Nghe tiếng bước chân của em, Thiên đã bước ngay ra hiên, gương mặt sáng lên:

– Sao hôm nay cậu được đi chơi sớm thế?

– Ừ, có bố tớ với hai chú nữa đi cùng. Hôm nay hai đứa mình sẽ có quà đặc biệt đây! – Em thì thầm.

Cuối cùng, cái giây phút hai đứa nhóc mong đợi sau khi người lớn uống nước, chào hỏi lâu ời là lâu cũng đến. Không bao giờ bé Hoa quên được khoảnh khắc ấy. Khoảnh khắc mà ánh sáng như bùng chiếu căn nhà, sáng trên gương mặt mọi người. Từ sự quỳn góp một ngày lương của cả đơn vị bố, một khoản tiền tiết kiệm để dành chữa mắt sáng cho Thiên. Đó cũng là lần đầu tiên em biết, người lớn khóc cả khi vui. Đôi tay bà Thiên cầm tập tiền cứ run lên.

Vậy là bé Hoa biết thêm một miền quê mới. Em có thêm những người bạn mới. Mỗi khi nhớ đến cậu bạn của mình, em lại nhủ thầm: *Cảm ơn bạn nhé! Nhờ có bạn mà đôi mắt mình biết nhìn rộng và xa hơn. Nhờ có bạn mà từ ấy mình có “đôi mắt biết nói”!*

(Bảo Ngọc, *Lớp học thung mây*, NXB Hội Nhà văn, 2021)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1(0.5 điểm): Xác định ngôi kể của truyện ngắn “*Đôi mắt biết nói*”.

Câu 2(1 điểm): Ghi lại những từ ngữ miêu tả tâm trạng của bố Hoa trong đoạn văn in đậm. Vì sao bố Hoa có tâm trạng đó?

Câu 3(1,5 điểm): Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ điệp ngữ trong đoạn văn:

“Mỗi khi nhớ đến cậu bạn của mình, em lại nhủ thầm: Cảm ơn bạn nhé! Nhờ có bạn mà đôi mắt mình biết nhìn rộng và xa hơn. Nhờ có bạn mà từ ấy mình có “đôi mắt biết nói!”

Câu 4(1 điểm): Câu chuyện trong văn bản trên gửi đến em thông điệp gì? Hãy lí giải cụ thể.

PHẦN II: VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1(2,0 điểm): Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích truyện ngắn ở phần Đọc hiểu.

Câu 2(4,0 điểm): Trong kỷ nguyên số, khi tri thức chỉ cách chúng ta một cái nhấp chuột, sự khác biệt giữa một người thành công và một người thất bại không nằm ở trí thông minh, mà ở tinh thần tự chủ. Tuy nhiên, thay vì tận dụng cơ hội đó, nhiều học sinh hiện nay lại đang chọn lối sống thụ động, chỉ học khi bị thúc ép và làm bài khi bị kiểm tra.

Từ thực trạng trên, em hãy viết một bài văn nghị luận khoảng 400 chữ nêu suy nghĩ về hiện tượng thiếu tự giác trong học tập của một bộ phận học sinh hiện nay.

Chúc con làm bài tốt!

UBND PHƯỜNG BỒ ĐỀ
TRƯỜNG THCS NGỌC LÂM
NĂM HỌC: 2025 -2026
Đề thi: 01

HƯỚNG DẪN CHẤM
ĐỀ KIỂM TRA GIỮA HỌC KÌ II
MÔN: NGỮ VĂN -KHỐI 8
Ngày thi: 24/03/2026

Phần I	Nội dung	Điểm	Tổng
Câu 1	Ngôi kể: Ngôi kể thứ ba	0,5	0,5
Câu 2	-Từ ngữ miêu tả tâm trạng bố Hoa:<i>Trầm tư, bồn khoăn, đăm chiêu, vui lên.</i> -Lý do: + Bố Hoa có tâm trạng đó vì ông xúc động và trăn trở trước hoàn cảnh đáng thương của Thiên (bị lừa, nhà nghèo, bố mẹ đi làm xa). + Ông đang suy nghĩ, tìm cách để giúp đỡ Thiên có lại ánh sáng.	0,5 0,25 0,25	1
Câu 3	- Biện pháp tu từ điệp ngữ: “<i>Nhờ có bạn...</i>” - Tác dụng: + Giúp câu văn thêm sinh động gợi hình gợi cảm, tạo giọng điệu thiết tha... + Nhấn mạnh vai trò quan trọng của Thiên đối với sự thay đổi trong nhận thức và tâm hồn của Hoa. + Thể hiện lòng biết ơn sâu sắc của Hoa. + Qua đó, khẳng định giá trị của sự thấu cảm: giúp con người không chỉ nhìn bằng mắt mà còn nhìn bằng trái tim, biết yêu thương và sẻ chia hơn.	0,5 0,25 0,25 0,25 0,25	1,5
Câu 4	<i>Học sinh có thể lựa chọn các thông điệp khác nhau và có các cách lí giải khác nhau sao cho hợp lí. Dưới đây là gợi ý.</i> - Thông điệp: Sự thấu cảm, lòng nhân ái và sức mạnh của sự sẻ chia trong cuộc sống. -Lý giải: Khi chúng ta biết đặt mình vào hoàn cảnh của người khác (như Hoa và bố Hoa đối với Thiên), chúng ta không chỉ giúp họ vượt qua nghịch cảnh mà còn tự làm giàu thêm tâm hồn mình, khiến cuộc sống trở nên ý nghĩa và tươi đẹp hơn.	0,5 0,5	1
Phần II			
Câu 1	1. Yêu cầu về hình thức (0,25 điểm): - Viết đúng cấu trúc đoạn văn (không ngắt dòng tùy tiện). - Dung lượng khoảng 200 chữ (chấp nhận sai số 10-20%). - Trình bày sạch sẽ, chữ viết rõ ràng, không mắc lỗi	0,25	2

	chính tả, dùng từ, đặt câu.		
	2. Yêu cầu về nội dung (1,5 điểm): Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau, nhưng cần đảm bảo các ý cơ bản sau: • Giới thiệu vấn đề (0,25đ): Nêu tên tác phẩm (Đôi mắt biết nói), tác giả (Bảo Ngọc) và nội dung chính của truyện (tình bạn, lòng nhân ái). • Phân tích nội dung và nghệ thuật (1,0đ): ◦ <i>Sự thấu cảm và tình bạn:</i> Hoa không chỉ cảm thương mà còn hành động, làm "đôi mắt" kể chuyện cho Thiên nghe, xóa đi khoảng cách và sự mặc cảm của Thiên. ◦ <i>Sự sẻ chia cao đẹp:</i> Hành động quyên góp của bố Hoa và đơn vị bộ đội là biểu tượng cho sự tử tế, tình người giữa đời thường. ◦ <i>Nghệ thuật:</i> Cốt truyện giản dị, nhân văn; ngôn ngữ trong sáng, giàu cảm xúc; xây dựng hình ảnh "đôi mắt biết nói" mang ý nghĩa biểu tượng sâu sắc (ánh mắt của sự thấu hiểu). • Đánh giá, kết nối (0,25đ): Khẳng định giá trị nhân đạo của tác phẩm; bài học về cách nhìn nhận cuộc sống bằng trái tim.	0,25 1 0,25	
	3. Sáng tạo và Ngôn ngữ (0,25 điểm): • Có cách diễn đạt độc đáo, suy nghĩ sâu sắc về thông điệp truyện. • Sử dụng hiệu quả các thao tác lập luận.	0,25	
Câu 2	*Cấu trúc bài văn: Đầy đủ 3 phần: Mở bài, Thân bài, Kết bài. Lập luận chặt chẽ, mạch lạc. *Xác định vấn đề: Hiện tượng thiếu tự giác trong học tập của một bộ phận học sinh hiện nay. 1.Mở bài: Dẫn dắt khéo léo từ bối cảnh kỷ nguyên số để nêu vấn đề cần nghị luận. 2. Thân bài: Học sinh cần triển khai được các luận điểm sau: - <i>Giải thích:</i> Làm rõ thế nào là tính tự giác và thực trạng "thụ động", "chỉ học khi bị thúc ép". - <i>Phân tích biểu hiện</i> + Học đối phó, quay cóp, lạm dụng Internet để chép lời giải mà không tư duy. + Chỉ học khi có áp lực kiểm tra, điểm số; thiếu đam mê tìm tòi.	0,25 0,25 0,25 2,75	4

PHẦN I: ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản sau và trả lời câu hỏi:

...Trước đau thương Hà Nội không buồn
Hà Nội rắn như thanh sắt nguội
Mặt nhựa nứt ra làm chiến hào
Cát sông Hồng vào nâng cao chiến lũy
Mỗi con đường đều muốn thành chiến sĩ
Kiêu hãnh mang thương tích trên mình
Chặn chân giặc dù là một bước
“Gạch ngói thà tan để ngọc lạnh”
Mỗi phố đánh Tây bằng đặc sản
Phố Hàng Bát mang bát
Phố Hàng Bông mang bông
...
Ta quá biết thế nào là nô lệ
Nên ta thề không bao giờ còn để mất tự do
Ôi, em gái liễu hàng mi xéch ngược
Ca lô sao vàng đứng gác dưới trăng
Có phải em! Em là Hà Nội...

(*Nhớ ngày thủ đô kháng chiến*, Hoài Anh, Thơ Việt Nam 1945-1985, NXB Giáo dục, 1985)

Câu 1(0,5đ): Xác định thể thơ của đoạn trích và nêu một dấu hiệu để nhận biết thể thơ.

Câu 2(1đ): Bằng một câu văn ngắn gọn, nêu chủ đề của đoạn trích

Câu 3(1,5đ): Tìm và nêu tác dụng của biện pháp tu từ nhân hóa trong các câu thơ sau:

“Mặt nhựa nứt ra làm chiến hào
Cát sông Hồng vào nâng cao chiến lũy
Mỗi con đường đều muốn thành chiến sĩ
Kiêu hãnh mang thương tích trên mình”

Câu 4(1đ): Từ tinh thần anh dũng, kiên cường của người dân Hà Nội nói riêng, nhân dân Việt Nam nói chung trong kháng chiến chống Pháp ở đoạn thơ trên, em rút ra những thông điệp sâu sắc nào?

PHẦN II: VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1(2,0 điểm): Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích đặc sắc về nội dung và nghệ thuật của 7 câu thơ đầu đoạn trích.

Câu 2(4,0 điểm): Trong kỷ nguyên số, khi chỉ cần một cái nhấp chuột là con người có thể kết nối với nhau một cách dễ dàng. Tuy nhiên do quá lạm dụng các ứng dụng tiện lợi đó mà các bạn trẻ hiện nay đang có lối sống không lành mạnh, đó là sống ảo.

Từ thực trạng trên, em hãy viết một bài văn nghị luận khoảng 400 chữ nêu suy nghĩ về hiện tượng sống ảo của không ít bạn trẻ ngày nay.

Chúc con làm bài tốt!

UBND PHƯỜNG BỒ ĐỀ
TRƯỜNG THCS NGỌC LÂM
NĂM HỌC: 2025 -2026
Đề thi: 02

HƯỚNG DẪN CHẤM
ĐỀ KIỂM TRA GIỮA HỌC KÌ II
MÔN: NGỮ VĂN -KHỐI 8
Ngày thi: 24/03/2026

Phần I	Nội dung	Điểm	Tổng
Câu 1	- Thể thơ tự do - Dấu hiệu: Số chữ trong các câu không giống nhau	0,25 0,25	0,5
Câu 2	Đoạn trích ca ngợi tinh thần anh dũng, kiên cường, bất khuất của nhân dân ta trong kháng chiến chống Pháp.	1	1
Câu 3	- Biện pháp tu từ nhân hóa: cát sông Hồng nâng cao chiến lũy, mỗi con đường muốn làm chiến sĩ, kiêu hãnh mang thương tích trên mình - Tác dụng + Tăng sức gợi hình, gợi cảm cho lời thơ + Gợi tả con đường, hạt cát thành thực thể sống, cùng nhân dân chiến đấu. Từ đó, tác giả khắc họa hình ảnh Hà Nội mạnh mẽ kiên cường, ý chí quyết tâm cùng tinh thần chiến đấu quật cường của nhân dân để bảo vệ độc lập tự do + Tác giả bày tỏ tình cảm yêu mến, cảm phục, tự hào, biết ơn người dân Hà Nội	0,5 0,25 0,5 0,25	1,5
Câu 4	Những thông điệp ý nghĩa - Trân trọng giá trị của hòa bình - Giữ gìn và phát huy truyền thống yêu nước, tinh thần đoàn kết... - Học tập, rèn luyện phẩm chất và kĩ năng, có trách nhiệm... - Ghi nhớ công ơn thế hệ cha anh đi trước...	1	1
Phần II			
Câu 1	- Hình thức: đoạn văn khoảng 200 chữ, trình bày sạch sẽ, diễn đạt logic, không sai lỗi chính tả, lỗi câu - Đặc sắc nội dung: Hình ảnh Hà Nội trong những ngày chiến đấu ác liệt + Hà Nội không gục ngã, bị lụy trước đau thương mà cứng rắn như “thanh sắt nguội”, kiên cường, bất khuất trước đạn bom của kẻ thù + Mỗi con đường, hạt cát là một thực thể sống, một chiến sĩ sừng sững giữa bom đạn, sẵn sàng hi sinh vì Tổ quốc -> Tinh thần chiến đấu của người dân Hà Nội rất mạnh	1 0,5	2

	mẽ, quyết liệt, thể hiện lòng yêu nước sâu sắc - Đặc sắc nghệ thuật + Ngôn ngữ, giọng điệu thơ cô đọng, mạnh mẽ, dứt khoát gọi tả không khí kháng chiến sôi sục + Hình ảnh so sánh, nhân hóa độc đáo...	0,5	
Câu 2	* Nội dung a. Mở bài: Nêu vấn đề nghị luận: Lối sống ảo của giới trẻ hiện nay- lối sống thiếu lành mạnh b. Thân bài: - Giải thích: + Sống ảo là sống trong hoang tưởng không đúng với thực tại của cuộc sống. + Người sống ảo là người mơ tưởng, ảo tưởng về cuộc sống hiện tại - Thực trạng + Đăng rất nhiều những hình ảnh của bản thân, đăng status tâm trạng,... để câu like từ cộng đồng mạng. + Đăng tải những nội dung nhạy cảm, những nội dung có tính chất kích động, gây tò mò cho mọi người...hay ảo tưởng về bản thân + Trên mạng xã hội, họ cởi mở, có thể nói chuyện với bất kì ai, thậm chí họ có thể nói chuyện, tâm sự với một người hoàn toàn xa lạ nhưng trong cuộc sống thực thì họ lại thu mình, sống khép kín, sợ việc phải giao tiếp với những người xung quanh một cách trực tiếp. .. - Nguyên nhân + Sống ảo bắt nguồn từ nhận thức lệch lạc. Họ cho rằng sống ảo là lối sống thời thượng, rất phù hợp với thời đại công nghệ thông tin phát triển như hiện nay. + Do mong muốn được thể hiện bản thân, khát khao được nổi tiếng, trở thành một hiện tượng xã hội thu hút sự quan tâm của mọi người. + Mong muốn được khoe khoang bản thân + Do sự thiếu quan tâm của gia đình, người thân cũng đã ảnh hưởng không nhỏ đến tâm lí của các bạn trẻ. + Sự phổ biến của các nền tảng mạng xã hội như Facebook, Instagram, TikTok đã tạo điều kiện cho giới trẻ dễ dàng chia sẻ thông tin và hình ảnh cá nhân. - Hậu quả: + Sống ảo chiếm nhiều quỹ thời gian khiến mất tập trung vào học tập, công việc. + Không quan tâm đến cuộc sống ngoài đời thực, thu mình vào một thế giới riêng, thế giới với những ảo mộng mà không giao lưu, tiếp xúc với thế giới bên ngoài. Điều đó có	0,5 0,25 0,25 0,25 0,25	4

thể dẫn tới những suy nghĩ và hành động tiêu cực, ảnh hưởng không tốt đến chính bản thân người sống ảo và những người xung quanh - Giải pháp: + Nhận thức được tác hại của sống ảo + Thay đổi thói quen sử dụng mạng xã hội một cách hợp lý, hiệu quả. + Có lối sống lành mạnh, tích cực tham gia các hoạt động tình nguyện, hoạt động xã hội để có cuộc sống ý nghĩa. + Tích cực học tập, rèn luyện phẩm chất kỹ năng + Tuyên truyền cho mọi người biết về tác hại của việc sống ảo để mọi người có lối sống tích cực. + Biết phê phán những hiện tượng sống ảo ... - Mở rộng, liên hệ bản thân c. Kết bài: Thế giới ảo chỉ là một phần nhỏ trong cuộc sống, và không nên để nó lấn át những giá trị thực sự của bản thân và xã hội. * Hình thức: Đảm bảo dung lượng, bố cục rõ ràng, lập luận chặt chẽ, không sai lỗi chính tả, lỗi câu...	0,75 0,25 0,5 1	
--	---	--

BAN GIÁM HIỆU

TTCM

NGƯỜI RA ĐỀ

Ngô Thị Bích Liên

Lưu Hoàng Trang

Lưu Hoàng Trang